

Artikelarkiv Arvesølv 2014

Mund- og klovsygen 1940

af *Viggo Andersen*

Vi havde gået til konfirmationsforberedelse ved Pastor Melby hele vinteren og manglede kun en måned til. Hitler og den tyske hær var gået ind i Polen. England og Frankrig erklærede Tyskland krig. Spændingen var stor, Anden Verdenskrig var begyndt.

Så skete det, der ikke burde ske. Min fars køer og grise fik mund- og klovsyge nøjagtig 4 uger før dagen, vi skulle konfirmeres.

Mund- og klovsygen havde floreret i flere måneder rundt om os, nogle gårde var ovre det. Vi fik det. Politiet kom og satte skilte op på stalddørene "Mund- og klovesyge, adgang forbudt Politiet". Og en masse regler der skulle overholdes. Far var meget ked af det. Mælken skulle blive på gården, og det betød nedsat ydelse og ingen mælkepenge i den tid. Den dejlige sødmælk blev grisemad, men vi kunne også selv bruge den til mad og rygeost, og mor kærnedede smør til hele familien, så det gik ikke til spilde. Og da der var rationering på smør og andre ting, var der fin afsætning, nok ikke helt lovligt.

Politiet krævede, at der blev opsat advarselsskilte ved berørte ejendomme

Slagtesvin, der var klar til levering, måtte pænt blive hjemme og blev overvægtige. Det betød lavere klasse

og meget lavere priser. En griseso mistede alle sine grise, de blev født for tidligt. Ellers havde grisene det godt, lidt rosensyge fik en enkelt af de unge søer, men den overlevede.

Køerne havde det ikke godt. De fik bylder imellem klovene, som jeg mener, blev behandlet med brun sæbe. Værre var det med bylder i munden, der generede, når de skulle æde. Vi fodrede dem med fint raspede roer, som vi stak ind i munden på dem, og vi kunne også liste en lille tot hø ind sammen med dem. Det var tålmodigheds arbejde, men vi havde jo tid nok, og dyrene nød det. Kopatterne fik store væskefyldte blærer, der blødte. Det var ikke sjovt at malke i den tid. De væskede en uges tid. Var det rigtigt slemt, satte vi smørrebrødspapir på med et gummibånd for at beskytte patterne. Kun en enkelt ko blev trepattet. Vi mistede ingen dyr i denne omgang, men der var stor ydelsesnedgang.

Vi var lukket inde som bag en afspærring, ingen skolegang eller konfirmationsforberedelse for os. Forårsopvisningen i gymnastik var overstået, og vi havde haft afslutning i danseskolen. Varer fra brugs og bager samt aviser og breve skulle lægges i en kasse ved vejen.

En lille historie om selve politimesteren, der havde ærinde med flere forbudsskilte om afspærring på grund af mund- og klovtsyge. Ude ved indkørslen stod der en spand med klorvand, som vi skulle dyppe støvlerne i for ikke at sprede smitte. Far pegede bare på spanden, og så måtte selv politimanden dyppe støvler, det passede ham ikke.

lagttagesdistrikt

Bortførsel

af levende klobbærende dyr

er forbudt

POLITIET

Form. M. K. 69. 12-51-2880.
Ls. 23.0-128-10.

Politiet opsatte skilte ved grænserne for de områder, der var ramt af mund- og klovtsyge

Ellers gik dagene med at passe dyrene, vi striglede dem hver dag og sørgede for rigelig med strøelse, så de lå rent og tørt, det var meget vigtigt. Jeg gik daglig hen til naboen Poul Dalby med Fyns Tidende. Vi holdt avis sammen. Hans to køer fik aldrig mund- og klovsyge, selv om vi var meget sammen, hvorfor? - Det fandt vi aldrig ud af. Havde vi hund, skulle den i snor, og al jagt med hund var forbudt. Katte, rotter og mus var ikke til at styre. Og så var der fuglene. De kunne også bære smitten fra gård til gård. Men når selv vinden kunne bære smitten over 20

km, som en undersøgelse viste, hvad så?

Så fandt en englænder en vaccine imod mund- og klovtsyge, men det var en kostbar affære, og hvornår skulle det bruges? Endelig en dag fik vi meddelelse om, at nu var vi fri for smittefare. Vi skulle nu rense kostalden, d. v. s. vaske staldinventaret med soda og kalke væggene, vaske klovene på køerne og smøre dem ind i brun tjære. Dyrlægen fra Kerteminde ville så komme og se, om han kunne godkende rengøringen. Og det blev godkendt, og glade var vi. Alle skilte om forbud og om mund- og klovtsyge blev fjernet. Nu kunne jeg blive konfirmeret sammen med mine skolekammerater og feste med familien.

Det var den 31. marts 1940 og den 9. april blev Danmark besat af den tyske hær.